x

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-06-07 TRN 2018-0032

Handläggare:
Anders Wilandson

Tillväxt- och regionplanenämnden

Yttrande över samrådsförslag för Havsplan Östersjön

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har av Havs- och vattenmyndigheten beretts möjligheten att yttra sig över förslag till Havsplan Östersjön. Samrådsförslaget är utsänt på remiss under perioden 15 februari till 15 augusti 2018.

Stockholms läns landsting yttrar sig över remissen i egenskap av regionplaneorgan för Stockholms län. Under ärendets beredning har samråd skett med Länsstyrelsen i Stockholm samt Region Skåne. Landstinget har tidigare lämnat synpunkter på Förslag till inriktning för havsplaneringen med avgränsning av miljöbedömning, TRN 2015-0157.

Till samrådshandlingarna hör förutom planförslaget också en miljökonsekvensbeskrivning och en hållbarhetsbedömning. Förvaltningen lämnar enbart synpunkter på själva planförslaget.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande Yttrande över samrådsförslag till Havsplan Östersjön, TRN 2018-0032, 2018-06-07
Förslag till yttrande, 2018-06-07

Samrådsförslaget finns på www.havochvatten.se, sök Förslag till havsplaner.

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta

att avge yttrande över förslag till Havsplan Östersjön i enlighet med bilagt förslag till yttrande

att yttrandet överlämnas still Havs- och vattenmyndigheten

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Havsplanen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling och fungera vägledande för myndigheter och kommuner vid planläggning och prövning av användning och anspråk på havsområden. Till Havsplan Östersjön hör en plankarta där mest lämplig användning redovisas för olika områden. Mest lämplig användning äger företräde framför andra användningar. Förvaltningen bedömer att syftet och planeringsmålen med havsplanen ligger i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, men anser samtidigt att framtids- och utvecklingsperspektiven i planen behöver utvecklas. Planens planeringsmål behöver kopplas tydligare till det arbete som bedrivs av regionerna inom ramen för regionplaneuppdrag och regionala tillväxtuppdrag. Överhuvudtaget behöver planen tydliggöra regionernas roll i arbetet med havsplaneringen.

Perspektiven på fast- och deltidsboende i skärgården behöver utvecklas. Havsplanen beskriver fisket som en samstämd näring, vilket förvaltningen tycker är olyckligt. Förvaltningen ser ett behov av att utveckla resonemang om de utmaningar och den miljöpåverkan som skiljer mellan små- och storskaligt fiske.

Förvaltningen anser att havsplanen även skulle kunna lyfta fram målkonflikter mellan olika användningar tydligare samt klargöra vad som är möjligt respektive inte möjligt i aktuella områden. Det behöver också tydligare framgå av planen hur man avser att gå vidare med att ta fram kunskapsunderlag om områden med höga naturvärden och vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppfylla den särskilda hänsyn som dessa områden kräver. Ställningstaganden till TEN-T saknas i planen, vilket är en brist.

Bakgrund
Syftet med de statliga havsplanerna är att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling och i arbetet med planen ska en ekosystemansats tillämpas. En havsplan ska därigenom förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål. Den ska bidra till att god miljöstatus i havsmiljön uppnås och upprätthålls, att havets resurser används hållbart så att havsanknutna näringar kan utvecklas samt främja samexistens mellan olika verksamheter och användningsområden.

Havsplanen ska ge vägledning till myndigheter och kommuner vid planläggning och prövning av användning och anspråk på havsplaneområdena. Vägledningen ska syfta till att de havsområden som omfattas av planerna används för det eller de ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn

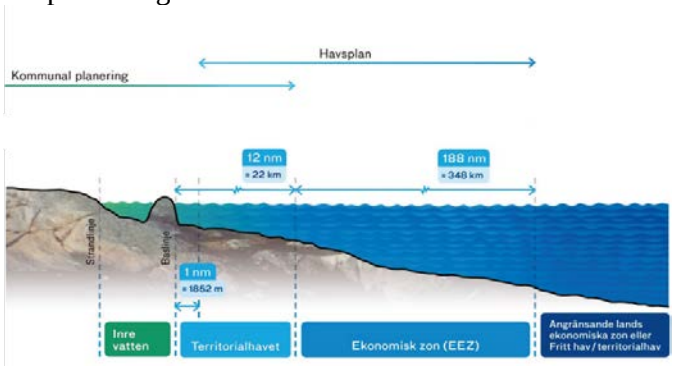
till områdets beskaffenhet, läge och de behov som finns. En av planens främsta uppgifter är att göra avvägningar mellan olika allmänna intressen, där riksintressena är en del.

Förslaget till havsplan innehåller 10 planeringsmål med det övergripande målet *God havsmiljö och hållbar tillväxt*. De övriga nio är indelade i två grupper:

- Skapa förutsättningar för:
  - Regional utveckling
  - Marin grön infrastruktur och främjande av ekosystemtjänster
  - Hållbar sjöfart
  - God tillgänglighet
  - Utveckla energiöverföring och förnybar energiproduktion i havet
  - Ett hållbart yrkesfiske
  - Försvar och säkerhet
- Skapa beredskap för:
  - Framtida utvinning av mineraler och koldioxidlagring
  - Framtida etablering av hållbart vattenbruk

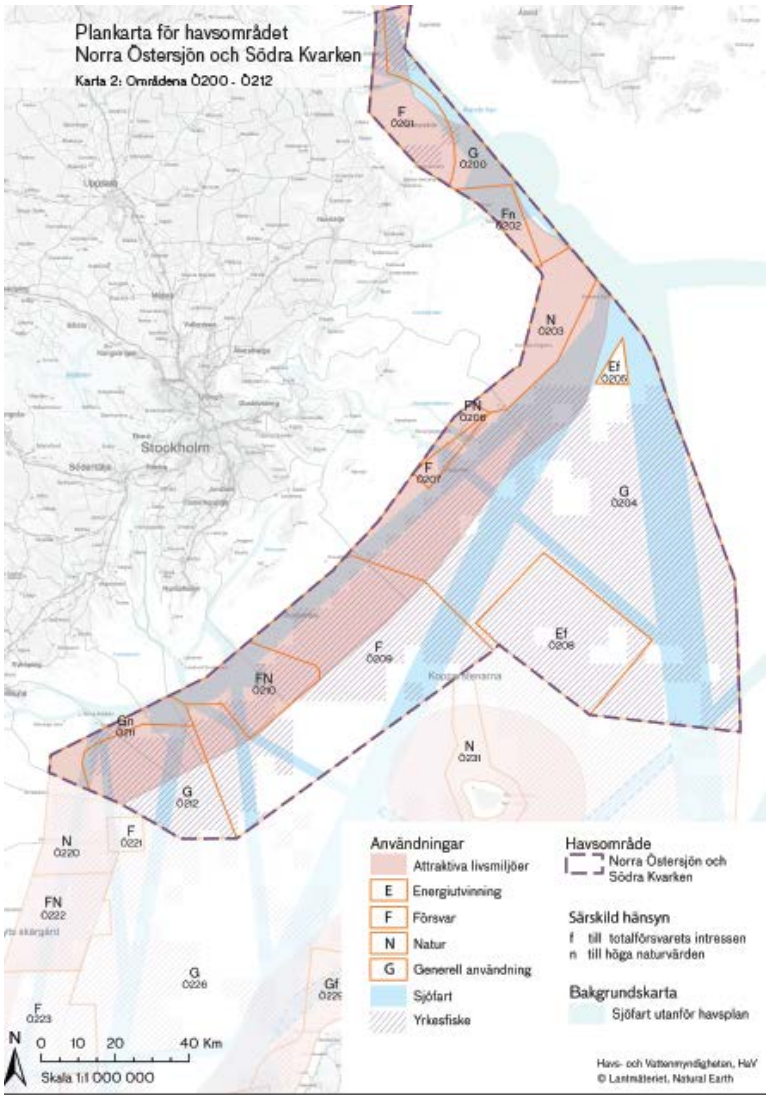
Sveriges havsområde är indelat i tre planområden; Västerhavet, Östersjön och Bottniska viken. Stockholmsregionen ingår i Östersjöns planområde, vilken i sin tur delas in i fem olika havsområden: Norra Östersjön och Södra Kvarken (omfattar bl.a. Stockholmsregionen), Mellersta Östersjön, Sydöstra Östersjön, Södra Östersjön samt Sydvästra Östersjön och Öresund.

Den statliga havsplaneringen gäller från och med en nautisk mil utanför baslinjen och till och med den ekonomiska zonen. Havsplaneringen överlappar vissa kommuners översiktsplanering (se figur 2), i Stockholms län gäller det kommunerna Haninge, Norrtälje, Nynäshamn och Värmdö. I och med detta överlappar havsplaneringen också område som omfattas av regionplanering.

Figur 2. Källa Havs- och vattenmyndigheten.

Till Havsplan Östersjön hör en plankarta där mest lämplig användning redovisas för olika områden. Mest lämplig användning äger företräde framför andra användningar. All annan användning inom området ska anpassa sig till de angivna användningarnas förutsättningar och behov.

Figur 1. Plankarta för del av Havsplan Östersjön. Källa Havs- och vattenmyndigheten

De många intressen som finns i havet har i planförslaget samlats under åtta olika teman; attraktiva livsmiljöer (dvs. friluftsliv, fritidsfiske, turism och kulturmiljöer), energi, försvar, lagring och utvinning av material, natur, transporter och kommunikationer, vattenbruk och blå bioteknik samt yrkesfiske.

Överväganden
Syftet med och planeringsmålen i havsplanen ligger i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. RUFS 2050 lyfter fram skärgårdens och havets betydelse för Stockholmsregionens attraktivitet och betonar vikten av att arbeta för friska och livskraftiga hav och vatten och balans mellan nyttjande och bevarande.

Planens utgångspunkter
De tre hållbarhetsaspekterna; det ekonomiska, det sociala och det ekologiska, används som en del av hållbarhetsbedömningen av planen och redovisas i ett separat dokument. Av själva planförslaget framgår dock inte hur planen förhåller sig till hållbarhetsaspekterna och hur hållbarhetsaspekterna påverkar planens innehåll, avvägningar och prioriteringar, vilket förvaltningen tycker är en brist.

Planens framtids- och utvecklingsperspektiv
Havsplanen tar sikte på år 2030, medan år 2050 används för att måla upp en framtid längre fram som ska stimulera till diskussion och tankar om planeringens långsiktighet. 2050-perspektivet representeras av en kort framtidsbild, medan 2030-prespektivet representeras av planeringsmålen och en kort beskrivning av bakgrunden till dessa. Förvaltningen anser dock att framtidsperspektivet inte tydligt nog genomsyrar planen. Genom att utveckla beskrivningar av och resonemang kring framtiden i planens olika delarkan planen bli tydligare. Till exempel begränsas beskrivningen under temat Energi till att i princip endast omfatta vindkraft. Då planen ska vara framåtsyftande borde temat utveckla delar som handlar om vågkraft och energi från biomassa som alger. För att tydliggöra framtidsperspektivet bör också de utmaningar som de svenska haven står inför tydligare beskrivas.

Även planens utvecklingsperspektiv behöver stärkas. Detta kan göras genom ett utvecklat resonemang kring hållbarhetsperspektiven, exempelvis med inspiration av det arbete om stärkt hållbarhet som gjordes inom ramen för RUFS 2050.

I syfte att stärka såväl framtids- som utvecklingsperspektiven anser förvaltningen också att havsplanen skulle kunna lyfta fram målkonflikter tydligare. Till exempel anger planen att försvarsmaktens intressen ska ges företräde före andra användningar, vilket överensstämmer med miljöbalken. Risken med detta är dock att något nytt energiproduktionsprojekt inte ges plats i Östersjön söder om Gävle, vilket synliggör en målkonflikt mellan olika samhällsmål. Här bör planen klargöra vad som är möjligt respektive inte möjligt i aktuella områden.

Kopplingen till den regionala planeringsnivån
Förvaltningen ser det som viktigt att, i samband med den fortsatta havsplaneringsprocessen, tydliggöra regionernas roll i arbetet med havsplaneringen. Till exempel bör havsplanens roll beskrivas inte enbart i relation till kommunala översiktsplaner utan även i relation till regionplaner. Den fortsatta planprocessen behöver t.ex. lyfta hur samverkansprocessen mellan kommun, *regioner*, länsstyrelse och Havs- och vattenmyndigheten ska se ut.

Det bör också tydliggöras hur havsplaneringens planeringsmål kopplar till det arbete som regionerna bedriver inom ramen för regionplaneuppdrag och regionala tillväxtuppdrag. Särskilt gäller detta kopplingen till planeringsmålet ”Skapa förutsättningar för en regional utveckling”. Stockholms läns landsting samverkar idag med andra regioner kring Östersjön i frågor som omfattas av EU:s Östersjöstrategi och som berör regional utveckling, tillgänglighet samt energi och klimat. Samverkan sker genom nätverk som CPMR Baltic Sea Commission och Central Baltic (Interreg). Det arbete som bedrivs inom dessa nätverk och program har relevans för havsplanearbetet.

Kopplingen till en levande skärgård
Förvaltningen anser att planförslaget i många delar saknar perspektiv på fast- och deltidsboende i skärgården, till exempel i beskrivningen av attraktiva livsmiljöer och fiskerinäringen.

Med attraktiva livsmiljöer menar havsplanen områden för friluftsliv, turism och kulturmiljöer längs kusten – miljöer som är attraktiva att besöka och leva i. I planförslaget konstateras att områden som är attraktiva att besöka, leva och verka i är viktiga för den regionala utvecklingen och utveckling av de maritima näringarna. Planförslaget anger också att kustområdena behöver vara tillgängliga med tillgång till nödvändig samhällsservice, vilket förvaltningen tycker är positivt. Dock saknas ett resonemang om att områdenas attraktivitet till stor del avgör huruvida bofasta och deltidsboende etablerar sig och möjliggör underlaget till denna service.

I havsplanen anges att småskaligt fiske normalt bedrivs inom mer begränsade områden på grund av fartygens kapacitet och fiskeinriktning, medan annat fiske är mer dynamiskt och rör sig över större områden. Havsplanen beskriver fisket som en samstämd näring, vilket förvaltningen tycker är en brist. Planförslaget skulle vinna på att lyfta såväl utmaningar som miljöpåverkan mellan små- och storskaligt fiske. Lagar och regler kring småskaligt fiske är en stor del av problematiken att livnära sig på småskaligt fiske, en problematik som saknas i planen.

Energi
För den del av Östersjön som berör vår region är det viktigt att framtida planering av elförsörjning och transmission av Stockholmsregionen sker samordnat med Svenska Kraftnätets stora kraftnätsprojekt Stockholms Ström och Stockholm Väst. I planförslagets plankarta redovisas inte specifika områden för energitransmission och distribution med motivering att det inte är lämpligt då planeringshorisonten överstiger tio år och osäkerheterna är för stora. Havsplanen ger endast en övergripande vägledning om att kabeldragning ska beaktas där det är lämpligt.

Energianvändning på land medför stora CO2-utsläpp. En infångning och lagring av koldioxidutsläpp från stora kraftverk och drivmedelsproduktion i Stockholmsregionen (kraftvärmeverk och oljeraffinaderi) behöver därför ses i samband med storskalig CO2-lagring i Östersjön som kan bli aktuell på längre sikt. Denna problematik bör undersökas vidare under i det fortsatta planarbetet.

Nya vindbruksområden har pekats ut i havsplanen som intresseområden för framtida energiutvinning. Dessa behöver beaktas i det regionala utvecklingsarbetet framöver. Förvaltningen ser en dialog om dessa områden som en viktig del av den samlade regionala planeringen i Stockholmsområdet.

Natur
Flera av områdena som i havsplanens plankarta föreslås ges beteckningen Natur skyddas idag redan via naturreservat eller Natura 2000-områden. Det anges också att utöver dessa finns det områden där verksamheter behöver ta särskild hänsyn till höga naturvärden. Förvaltningen anser att det behöver bli tydligare i planen hur man avser att gå vidare med att ta fram kunskapsunderlag om dessa områden och vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppfylla den särskilda hänsynen. För att havsplanen ska kunna bidra till att nå planeringsmålet krävs en enhetlig och samlad kunskap om den gröna infrastrukturen i havsområde, liksom ökad kunskap om undervattensmiljön.

Transporter och kommunikationer
Förvaltningen saknar ställningstaganden och vilka hänsyn som har tagits kring det transeuropeiska nätverket för transporter, TEN-T, och konceptet ”Motorvägar till sjöss” i planen. TEN-T är en viktig länk med noder för flöden av personer och gods i Europa och knyter ihop marktransporter med sjötransporter. Kapellskär, Nynäshamn och Grisslehamn är knutpunkter för gods i TEN-T.

I planen konstateras att mängden gods som transporteras till havs bedöms öka till 2030 och 2050, men anger inget om hur mycket eller hur denna ökning förhåller sig till ytanspråk. För detta hänvisas till underlagsmaterial. Förvaltningen ser detta som ett exempel på bristen i planens framtidsperspektiv och anser att planen bör förtydligas i denna del.

Horsstensleden är utpekad som farled av riksintresse av Trafikverket och området för farleden har getts användning sjöfart i förslaget till havsplan. Med anledning av att Horsstensleden inte ingår i nationell plan för 2018-2029 anser förvaltningen att alternativstudier för Horstensleden bör återupptas och beaktas. Vid planering av nya leder i havsområdet vill förvaltningen betona vikten av att natur- och kulturmiljöhänsyn beaktas, liksom kriterier för en hållbar utveckling i kust- och skärgårdsområdet.

I beskrivningen av sjöfartens miljöprestanda saknar förvaltningen källor och beräkningar som bekräftar slutsatserna i havsplanen.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för landstinget.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med landstingets miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017-2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Anders Wilandson
regionplanerare

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
2018-06-07 TRN 2018-0032

Havs- och vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Yttrande över samrådsförslag för Havsplan Östersjön

Inledning

Stockholms läns landsting yttrar sig över samrådsförslaget utifrån i ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv och utgår från landstingets roll som regionplaneorgan för Stockholms län.

Synpunkter

Allmänt

Landstinget vill inledningsvis framhålla att Havs- och vattenmyndighetens förslag till Havsplan Östersjön ger en bred bild över mål, förutsättningar, anspråk och intressen av betydelse för Östersjön. Planförslaget är väl strukturerat och presenteras på ett pedagogiskt sätt.

Landstinget bedömer att havsplanens syfte och planeringsmål ligger i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050 (antagande i Landstingsfullmäktige 12 juni). RUFS 2050 lyfter fram skärgårdens och havets betydelse för Stockholmsregionens attraktivitet och betonar vikten av att arbeta för friska och livskraftiga hav och vatten och balans mellan nyttjande och bevarande.

Planens utgångspunkter

Landstinget anser att planförslaget skulle vinna på att utveckla beskrivningen av de tre hållbarhetsperspektiven, inklusive en beskrivning av slutsatserna i hållbarhetsbedömningen. Planen bör beskriva hur hållbarhetsperspektiven förhåller sig till varandra och hur de påverkar planens innehåll, avvägningar och prioriteringar. Det förhållningssätt till hållbarhetsperspektiven som använts i RUFS 2050 kan fungera som inspiration för ett utvecklat resonemang.

Planens framtids- och utvecklingsperspektiv

Landstinget anser att framtids- och utvecklingsperspektiven tydligare bör genomsyra hela planen. Planen skulle öka i tydlighet och förståelse om beskrivningar av framtiden fördjupas i planen. För att tydliggöra framtidsbilden bör också de utmaningar som de svenska haven står inför tydligare beskrivas. Utvecklingsperspektiven skulle gynnas av en utvecklad beskrivning av hållbarhetsaspekterna. Landstinget ser det som extra viktigt att planen lyfter konsekvenserna av befolkningsutvecklingen i storstadsregionerna och

att detta utvärderas i relation till relevanta teman, t.ex. hur Stockholmsregionens förväntade befolkningsökning påverkar förutsättningarna för det som i havsplanen beskrivs som attraktiva livsmiljöer och för utvecklingen av godstransporter till sjöss. Landstinget har lång erfarenhet av att arbeta målstyrt med långa tidsperspektiv, i en geografi som går över administrativa gränser, och ser fram emot att delta i den fortsatta diskussionen kring framtidsperspektiven i havsplanen.

Landstinget anser att havsplanen, med ambitionen att vara en framtidsinriktad utvecklingsplan, skulle kunna lyfta fram planens målkonflikter tydligare. Landstinget konstaterar exempelvis att företrädesrätten för försvarsmaktens intressen före andra användningar synliggör en målkonflikt mellan olika samhällsmål. Med Försvarsmaktens företrädesrätt finns risken att något nytt energiproduktionsprojekt inte får plats i Östersjön söder om Gävle, och med det kommer troligtvis inte de energi- och klimatpolitiska mål som planen anger kunna nås. Havsplanen skulle behöva lyfta fram dessa målkonflikter tydligare, och klargöra vad som är möjligt respektive inte möjligt i aktuella områden, särskilt med bakgrund av angivna syften med planen. Landstinget efterfrågar därför en tydligare vägledning från myndigheter och lagstiftare samt en större öppenhet för att hitta möjligheter till anpassningar som möjliggör att såväl energi- och klimatpolitiska mål som försvarsmaktens intressen kan tillgodoses.

Kopplingen till den regionala planeringsnivån
Landstinget bedömer att syftet och planeringsmålen med havsplanen ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin för Stockholmsregionen, RUFS 2050. RUFS 2050 lyfter fram havets betydelse för Stockholms attraktivitet och betonar vikten av att arbeta för friska och livskraftiga hav och vatten och balans mellan nyttjande och bevarande.

Landstinget ser det som viktigt att havsplanen tydliggör regionernas roll i arbetet med havsplaneringen. Det behöver tydliggöras hur planeringsmålen, till exempel ”Skapa förutsättningar för en regional utveckling”, kopplar till den regionala utvecklingsplaneringen och den regionala utvecklingsstrategin. Likaså bör havsplanens roll beskrivas inte enbart i relation till kommunala översiktsplaner utan även i relation till regionplaner. Planen bör tydliggöra att havsplanerna inte enbart överlappar kommunal översiktsplanering, utan även områden för regionplanering. Det finns också ett fortsatt behov av att tydliggöra hur planinstrumenten förhåller sig till varandra vid konflikter inom de delar där dessa överlappar.

Regionernas roll och ansvar behöver också beaktas i beskrivningarna av behov av fortsatt arbete under planens olika teman. Under exempelvis beskrivningen av fortsatt arbete inom temat Attraktiva livsmiljöer beskrivs endast uppdrag inom ramen för Länsstyrelsernas uppdrag. Landstinget anser att även regionernas roll och bidrag i frågor som kopplar till regional utveckling bör lyftas i detta sammanhang. Stockholms läns landsting samverkar idag med andra regioner runt Östersjön om frågor som berör regional utveckling, tillgänglighet samt energi och klimat genom CPMR Baltic Sea Commission och Central Baltic, inom ramen för EU:s Östersjöstrategi. Arbetena inom CPMR Baltic Sea Commission och Central Baltic har båda relevans för havsplanearbetet. Havsplanens koppling till denna typ av samverkan bör förtydligas.

Kopplingen till en levande skärgård
Landstinget anser att planförslaget i många delar saknar perspektiven på fast- och deltidsboende i skärgården, till exempel i beskrivningen av attraktiva livsmiljöer och fiskerinäringen. Planförslaget anger att kustområdena behöver vara tillgängliga med tillgång till nödvändig samhällsservice, vilket är positivt. Dock saknas enligt landstingets mening ett resonemang om att områdenas attraktivitet till stor del avgör huruvida bofasta och deltidsboende etablerar sig och möjliggör underlaget till denna service. I nuläget bor ca 14 000 personer i Stockholms skärgård, varav drygt 3 000 på öar utan fast förbindelse. Attraktiva livsmiljöer är en stor del i varför individer väljer att bosätta sig i skärgården. Lokalbefolkningen är en vital grupp för att värna om livsmiljön och möjligheten att bibehålla de attraktiva livsmiljöerna. Tillväxt- och regionplanenämnden, Stockholms läns landsting, godkände den 22 februari 2018 Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen (antagande i Landstingsfullmäktige i juni 2018). Strategin genomsyras av perspektivet att en utveckling mot en hållbar och levande skärgård sker genom att utveckla förutsättningar för boende och näringsliv.

I förslaget till havsplan beskrivs fisket som en samstämd näring. Landstinget anser att planen missat att lyfta problematiken kring förutsättningarna för småskaligt fiske. Lagar och regler kring småskaligt fiske är en stor del i problematiken att livnära sig på småskaligt fiske, och landstinget anser att det bör skapas en balans mellan regleringar av små- och storskaligt fiske då miljöpåverkan och ekonomiska möjligheter är vitt skilda. Planen skulle därför vinna på att lyfta skillnader i utmaningar och miljöpåverkan mellan små- och storskaligt fiske. I förslaget till Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen (antagande Landstingsfullmäktige 12 jun 2018) beskrivs fisket som en prioriterad aspekt i utvecklingen av skärgården. Landstinget deltar gärna i vidare dialog kring frågan.

I havsplanen anges att fritidssektorn och turismen är viktig för den regionala utvecklingen på Gotland och på Öland. Landstinget vill påpeka att även för Stockholms skärgård är fritidssektorn och turismen centrala för att kunna bibehålla en levande skärgård.

Energi
Landstinget anser att det är viktigt att framtida planering av elförsörjning och transmission av Stockholmsregionen tänks ihop med Svenska Kraftnätets stora kraftnätsprojekt Stockholms Ström och Stockholm Väst.

Energianvändning på land medför stora CO2-utsläpp. Landstinget anser därför att en infångning och lagring av koldioxidutsläpp från stora kraftverk och drivmedelsproduktion i Stockholmsregionen (kraftvärmeverk och oljeraffinaderi) behöver ses i samband med storskalig CO2-lagring i Östersjön som kan bli aktuell på längre sikt. Landstinget välkomnar att denna fråga utvecklas vidare i den fortsatta planeringsprocessen.

Landstinget noterar att nya områden för vindbruk har pekats ut i havsplanen, men också att regionens utpekade riksintresseanspråk för vindbruk till havs inte tillgodoses enligt havsplanen. Som en konsekvens av havsplanens ställningstaganden förutsätter landstinget att Energimyndigheten inleder ett arbete med en översyn av riksintresseanspråken för energiproduktion, vindbruk till havs. Landstinget ser en dialog om havsplanens utpekade områden för vindbruk som en viktig del av den samlade regionala planeringen i Stockholmsregionen.

Natur
Landstinget anser att planförslaget bör bli tydligare i hur viktiga marina livsmiljöer och processer hänger samman i tid och rum. För detta krävs en enhetlig och samlad kunskap om den gröna infrastrukturen i havsområdet. Det behövs också mer kunskap om undervattensmiljön. Landstinget är positiva till att havsplaneringen ska ske utifrån en ekosystemansats, men ifrågasätter om planeringsmålen kan nås då kunskapen om undervattensmiljön är bristfällig och det idag saknas inventeringar och kunskap om detta.

Landstinget anser också att det behöver bli tydligare i planen hur man avser att gå vidare med att ta fram kunskapsunderlag om områden där verksamheter behöver ta särskild hänsyn till höga naturvärden och vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppfylla den särskilda hänsynen. Landstinget tycker det är positivt att havsplanen lyfter de regionala handlingsplanerna för grön infrastruktur som ett viktigt underlag. De prioriterade åtgärderna som redovisas i handlingsplanerna bör hänvisas till i havsplanen.

Transporter och kommunikationer
Landstinget saknar ställningstaganden och en redovisning av vilka hänsyn som har tagits kring det transeuropeiska nätverket för transporter, TEN-T, och konceptet ”Motorvägar till sjöss” i planen.

Landstinget anser att havsplanen bör utveckla resonemangen kring bedömningen av mängden godstransporter till havs i ett 2030- och i ett 2050-perspektiv, och hur denna ökning förhåller sig till ytanspråk. För Stockholmsregionens tillväxt är det centralt att inseglingsförhållanden till regionens godshamnar säkerställs med sikte på framtida behov. Med anledning av att Horsstensleden inte ingår i nationell plan för 2018-2029 anser landstinget att alternativstudier till Horstensleden bör återupptas och beaktas. I arbeten med översyn av farledssystem i havsplaneområdet är det viktigt att miljöhänsyn och kriterier för hållbar utveckling i kust- och skärgårdsområdet beaktas. Planförslaget bör också förtydliga sjöfartens miljöpåverkan sett i relation till andra transportslag.